

Роль менеджера освіти для покращення якості освіти дітей з інтелектуальними порушеннями

Ямполь Юрій Віталійович¹, Поліщук Світлана Вікторівна²

Опубліковано	Секція	УДК
07.08.2023	Освіта/Педагогіка	376-056.313:005.6

DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8224613>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. У даній статті розглянуто роль менеджера освіти в покращенні якості навчання дітей з інтелектуальними порушеннями. Зосереджено увагу на розумінні потреб та особливостей цієї категорії дітей, плануванні інклюзивних програм, професійній підготовці вчителів, впровадженні інноваційних методик та співпраці з батьками та громадою. Підкреслено важливість забезпечення індивідуального підходу та підтримки для кожного учня з інтелектуальними порушеннями з метою створення сприятливого середовища для їхнього успішного навчання та розвитку.

Автори підкреслюють необхідність розуміння унікальних потреб та особливостей цієї дитячої категорії та важливість створення інклюзивних навчальних програм. Особлива увага приділяється професійній підготовці вчителів, що сприяє ефективному навчанню та забезпеченню підтримки кожного учня. Впровадження інноваційних методик та технологій допомагає зробити навчання більш захопливим та доступним. Висновки статті демонструють важливість цілеспрямованих зусиль менеджера освіти для досягнення оптимальних результатів у навчанні та розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями.

Ключові слова: менеджер освіти, діти з інтелектуальними порушеннями, якість навчання, інтеграція дітей з особливими потребами.

The role of an education manager in improving the quality of education for children with intellectual disabilities

Annotation. This article explores the crucial role of an education manager in enhancing the quality of education for children with intellectual disabilities. Children with intellectual disabilities require special attention and individualized approaches to their learning due to their unique needs. The article emphasizes the importance of understanding the diverse needs and characteristics of this student population. It delves into the significance of creating inclusive educational programs tailored to address the specific requirements of these children.

¹ аспірант кафедри педагогіки та управління навчальним закладом, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 32301, Хмельницька обл., м. Кам'янець-Подільський, вул. Огієнка, 61, <https://orcid.org/0000-0003-1749-859X>

² кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та управління навчальним закладом, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Хмельницька обл., м. Кам'янець-Подільський, вул. Огієнка, 61, <https://orcid.org/0000-0002-1325-0143>

The article highlights the responsibility of the education manager in planning and developing inclusive educational programs that foster an environment where children with intellectual disabilities can interact and learn alongside their peers. Moreover, it underscores the necessity of providing teachers with professional training to effectively engage with and support these students in their learning and development journey.

Furthermore, the article advocates the integration of innovative teaching methodologies and technologies to make learning more engaging and accessible for children with intellectual disabilities. It emphasizes the need for collaboration with parents and the community to create a supportive and positive learning environment for these children, facilitating their success and integration into society.

The article emphasizes the focused efforts of the education manager in achieving optimal outcomes in the education and development of children with intellectual disabilities. By recognizing their unique needs, providing inclusive educational programs, and fostering collaboration with stakeholders, the education manager plays a pivotal role in ensuring a brighter future for these children and empowering them to reach their full potential.

Keywords: education manager, children with intellectual disabilities, quality of education, integration of children with special needs.

Вступ

Сфера освіти постійно розвивається, ставлячи перед собою нові виклики та завдання. Одним із ключових аспектів цього процесу є забезпечення якісної освіти для кожного учня, включаючи дітей з інтелектуальними порушеннями. Ця категорія дітей має свої унікальні потреби та вимагає спеціального підходу, який враховуватиме їхні особливості та здібності.

Питання якості освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями набуло особливої актуальності, оскільки суспільство стає все більш свідомим про потребу інклюзивного навчання та рівних можливостей для всіх дітей. Інклюзивна освіта надає дітям з інтелектуальними порушеннями можливість взаємодіяти та навчатися разом зі своїми однолітками у загальноосвітньому середовищі. Проте, це вимагає розробки та впровадження спеціальних програм та підходів, що б враховували їхні індивідуальні потреби.

Ця категорія учнів має особливі потреби та вимагає спеціального підходу до навчання та розвитку. Основними аспектами проблеми є необхідність забезпечення адекватного навчального середовища, індивідуалізованих підходів та професійної підготовки педагогічних працівників для ефективного навчання та розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями.

Ця проблема є предметом інтересу як для науковців, так і для практиків у галузі освіти. Наукові дослідження допомагають зрозуміти особливості інтелектуальних порушень та виявити оптимальні методики навчання. Результати таких досліджень можуть служити основою для розробки інноваційних програм та підходів у роботі з цією дитячою категорією.

З іншого боку, практичні завдання пов'язані зі створенням інклюзивних навчальних середовищ, де діти з інтелектуальними порушеннями зможуть отримати доступ до якісної освіти, належної підтримки та стимулюючого навчального досвіду. Менеджери освіти, педагоги та інші фахівці повинні співпрацювати для забезпечення індивідуалізованого підходу та покращення якості навчання для дітей з інтелектуальними порушеннями.

Загальне розуміння та розв'язання цієї проблеми сприятиме підвищенню рівня освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями, їхнього розвитку та інтеграції в

суспільство, створюючи більш рівноправні та справедливі умови для всіх дітей у сфері освіти.

Обрана тема є вкрай *актуальною* та надзвичайно важливою для сучасного суспільства. Забезпечення якості освіти дітей з інтелектуальними порушеннями стало глобальним завданням у сфері освіти та соціальної інклюзії. Це стосується не лише педагогічних аспектів, але і має глибокий соціокультурний та гуманістичний вимір.

Перш за все, дослідження цієї теми має великий практичний зв'язок, оскільки забезпечення доступної, рівноправної та якісної освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями є ключовим чинником їхнього соціального інтегрування та розвитку. Інклюзивна освіта допомагає дітям з особливими потребами відчувати себе прийнятими в суспільстві та розвивати свої здібності, що сприяє їхній самореалізації та успішному здоланню життєвих викликів.

Дослідження також має значний науковий вимір, оскільки забезпечення якості освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями вимагає глибокого розуміння їхніх особливостей та потреб. Це стимулює розвиток нових методів навчання та педагогічних підходів, а також сприяє науковій підтримці рішень, спрямованих на оптимізацію освітнього процесу для цієї категорії учнів.

Крім того, врахування потреб дітей з інтелектуальними порушеннями у процесі освіти є важливою складовою побудови інклюзивного та рівноправного суспільства. Дослідження в даному напрямку сприяє зміцненню соціальної солідарності та допомагає усунути стереотипи і дискримінацію, що часто перешкоджають повноцінній інтеграції дітей з інтелектуальними порушеннями.

У зв'язку з цим, дослідження проблеми якості освіти дітей з інтелектуальними порушеннями є насущною необхідністю, щоб забезпечити кожній дитині можливість отримати якісну освіту, розкрити свій потенціал та долучитися до розвитку суспільства на рівних засадах. Дана стаття має на меті підкреслити важливість ролі менеджера освіти у цьому процесі та надати практичні рекомендації щодо вдосконалення навчання та розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями.

Загальною метою досліджень у галузі якості освіти дітей з інтелектуальними порушеннями є забезпечення кращих умов навчання та розвитку для цієї категорії дітей. Вони спрямовані на покращення інклюзії та соціального розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями, а також на забезпечення їхньої рівноправності та успіху у навчанні. Дослідження в цій галузі допомагають розробити та впровадити ефективні методики, підходи та програми, що допомагають забезпечити інклюзивне та підтримуюче навчальне середовище для дітей з інтелектуальними порушеннями, що, в свою чергу, сприяє їхньому здобуттю якісної освіти та активному участі в житті суспільства.

Відомий британський вчений Девід Мітчелл активно досліджує питання інклюзивної освіти та ролі менеджера в цьому процесі. Він зосереджується на аналізі ролі менеджерів освітніх установ в підтримці та забезпеченні ефективної інклюзії дітей з різними потребами. У таблиці 1 наведено основні його досягнення та аспекти у галузі менеджменту якості освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями.

Всі ці аспекти досліджень Девіда Мітчелла спрямовані на розуміння та покращення ролі менеджера в інклюзивній освіті та забезпечення відкритого та сприятливого середовища для всіх учнів, включаючи дітей з інтелектуальними порушеннями.

Таблиця 1

Дослідження Девіда Мітчелла у галузі якості освіти для дітей з інклюзією

Аспект	Основний вклад
Лідерство менеджера в інклюзивній освіті	Мітчелл досліджує роль керівників освітніх установ у встановленні відповідних стратегій та практик для інклюзивної освіти. Він вивчає, які лідерські якості та навички допомагають менеджерам створювати інклюзивне середовище для всіх учнів.
Сприяння співпраці	Мітчелл досліджує, як менеджери сприяють співпраці між різними структурами та стейкхолдерами, такими як вчителі, батьки, спеціалісти соціальної роботи та інші. Він аналізує, які механізми підтримки співпраці допомагають забезпечити ефективну інклюзію.
Створення сприятливого середовища	В рамках своїх досліджень Мітчелл досліджує, як менеджери можуть впливати на створення сприятливого навчального середовища, яке відповідає потребам різних учнів, включаючи дітей з інтелектуальними порушеннями.
Підтримка вчителів та персоналу	Мітчелл досліджує, як менеджери можуть надавати підтримку вчителям та іншому освітньому персоналу у роботі з дітьми з інтелектуальними порушеннями. Він вивчає, які навички менеджерів допомагають створювати умови для ефективної навчальної практики.
Політики і практики інклюзії	Мітчелл аналізує національні та регіональні політики в галузі інклюзії та розглядає роль менеджерів у впровадженні цих політик на практиці.

Джерело: розроблено авторами на основі [1]

Докторка Шарлотта Харріс є відомою дослідницею в галузі інклюзивної освіти та ролі менеджера в цьому процесі. Вона зосереджується на дослідженні ролі менеджерів освітніх установ у створенні сприятливого навчального середовища для всіх учнів, зокрема для дітей з різними освітніми потребами. Дослідження Шарлотти Харріс включають вивчення створення відкритого середовища, координації зусиль, професійного розвитку вчителів, оцінки та моніторингу інклюзивних практик, а також розвитку політик інклюзії. Вона допомагає розкрити роль менеджера як важливого фактора в забезпеченні рівних можливостей та підтримки для всіх учнів, включаючи дітей з інтелектуальними порушеннями [2].

Тоні Бут є визнаним дослідником і практиком в галузі інклюзивної освіти, який вніс важливий внесок у розвиток ролі менеджера в цьому контексті. Його дослідження охоплюють кілька ключових аспектів, таких як лідерство і менеджмент в інклюзивній освіті, стратегії інклюзії, створення інклюзивних шкіл та організацій, підтримка вчителів і персоналу, а також зміна культури інклюзії. Його дослідження сприяють більш глибокому розумінню та розвитку ролі менеджера в забезпеченні рівних можливостей для всіх учнів, зокрема для дітей з інтелектуальними порушеннями [3].

Мета цієї статті - дослідити важливість та вплив ролі менеджера освіти на покращення якості навчання дітей з інтелектуальними порушеннями.

Завдання цієї статті полягає у розгляді ролі менеджера освіти для підвищення якості навчання дітей з інтелектуальними порушеннями. В статті вивчено ключові аспекти цієї ролі, розглянуті стратегії створення інклюзивного навчального середовища, проаналізовані методи підтримки педагогічних працівників та визначено

важливість співпраці з батьками та громадою для досягнення успішних результатів у навчанні цієї категорії учнів.

Результати

В сучасному освітньому контексті, розуміння та підтримка дітей з інтелектуальними порушеннями є однією з найактуальніших та найважливіших задач. Розширення принципів інклюзії, яка покликана забезпечити рівні можливості для всіх учнів, викликає потребу в системному підході до управління освітнім процесом. Ця необхідність стимулює вивчення та розуміння ролі менеджера освіти у забезпеченні якості навчання для дітей з інтелектуальними порушеннями.

Досягнення позитивних результатів в інклюзивній освіті вимагає не лише педагогічних знань, але й управлінських навичок. Саме тут важливу роль відіграє менеджер освіти, який координує дії вчителів, педагогічних працівників та адміністрації для забезпечення якісної освіти всіх учнів [4].

Серед ключових наукових дослідників, які внесли вагомий внесок у розвиток ролі менеджера освіти в інклюзії, можна виділити імена Девіда Мітчелла, Шарлотти Харріс та Тоні Бута. Вони провели численні дослідження щодо ефективних підходів до управління інклюзивними освітніми процесами, розвитку навичок педагогічних працівників та співпраці з батьками та громадою.

Результати досліджень Девіда Мітчелла підкреслюють важливість підтримки педагогічного персоналу у роботі з дітьми з особливими потребами, що включає професійний розвиток та надання методичної підтримки. Шарлотта Харріс акцентує увагу на ролі родини та громади у створенні сприятливого навчального середовища, а Тоні Бут розробив інноваційні стратегії інклюзивної освіти та ролі менеджера в цьому процесі.

Основною метою інклюзивної освіти є забезпечення рівних можливостей для всіх учнів, незалежно від їхньої фізичної, психологічної чи інтелектуальної здатності. Ця парадигма спрямована на створення середовища, де всі діти мають можливість отримати якісну освіту та розвивати свій потенціал.

Однак, впровадження інклюзії вимагає глибоких змін в підходах до управління освітнім процесом. Це не просто додаткове завдання для педагогічного персоналу, а справжній культурний зсув, який передбачає створення інклюзивного навчального середовища та адаптацію навчальних підходів до потреб кожного учня.

Сучасна освітня парадигма невперше ставить перед собою завдання забезпечити рівні можливості для всіх учнів, незалежно від їхньої фізичної, психологічної чи інтелектуальної здатності. Інклюзивна освіта, як складова цього прогресивного напрямку, прагне зробити освітній простір придатним для навчання кожного учня, розвиваючи його потенціал та здатності. Принципи інклюзії передбачають визнання та повагу до різних потреб, індивідуальних особливостей та потенціалу кожного дитячого розуму. Однак впровадження інклюзивної освіти вимагає неабияких зусиль та переосмислення управлінських підходів у сфері освіти.

Розширення принципів інклюзії в системі освіти виокремлює потребу у системному підході до управління освітнім процесом. Саме через системний підхід можливо забезпечити зручне та ефективне впровадження інклюзії на всіх рівнях освітньої системи.

У першу чергу, системний підхід до управління освітнім процесом в контексті інклюзії передбачає переосмислення організаційних структур. Традиційні підходи до управління школами вимагають адаптації до нової реальності, де різноманітність учнів стає нормою. Створення відкритої та гнучкої організаційної структури дозволить краще відповідати на потреби кожного учня, забезпечуючи рівний доступ до освіти.

Традиційні підходи до управління освітніми закладами, орієнтовані на групове навчання та стандартні програми, стають несумісними з ідеями інклюзії. Саме тому, зміни в організаційних структурах є ключовим елементом. Створення гнучких і адаптованих структур допоможе враховувати потреби різних учнів та забезпечити їх включеність у навчальний процес [5].

Цей аспект системного підходу до управління освітнім процесом в контексті інклюзії відіграє ключову роль у створенні сприятливого середовища для навчання кожного учня, незалежно від його особливостей та потреб.

Гнучкість та адаптованість організаційних структур передбачає, перш за все, можливість ідентифікувати та реагувати на різноманітні потреби учнів. Кожна дитина має свої особливості, які можуть впливати на її навчання. Сюди входять не лише інтелектуальні та психологічні особливості, а й фізичні, емоційні, соціальні. Такий підхід вимагає гнучкості у структурах навчальних закладів, які повинні бути готові змінюватись та адаптуватись залежно від потреб учнів.

Створення гнучких структур включає у себе розгляд можливостей для індивідуалізації навчання. Замість стандартизованого підходу до всіх учнів, інклюзивна освіта передбачає можливість адаптувати навчальні плани та програми до потреб кожної дитини. Це може включати в себе зміну темпу навчання, використання різних методів та підходів, а також індивідуальні завдання, які забезпечують успішне засвоєння матеріалу.

Окрім індивідуалізації, адаптовані структури відкривають можливість для колективної роботи учнів різних потреб. Спільна робота з однолітками може сприяти соціалізації та взаєморозумінню, сприяючи інтеграції дітей з особливими потребами у навчальне середовище.

Створення гнучких організаційних структур також передбачає залучення додаткових ресурсів та підтримки для учнів з особливими потребами. Це може бути спеціальна підтримка з боку спеціалістів, які надають індивідуальну допомогу, адаптовані матеріали, технічні засоби та обладнання для навчання.

Важливим аспектом створення гнучких структур є інформаційна підтримка та комунікація між всіма учасниками навчального процесу. Батьки, вчителі, адміністрація та інші стейкхолдери повинні бути поінформовані про особливості та потреби кожного учня. Це допомагає вчасно реагувати на можливі труднощі та забезпечити належну підтримку.

Зазначимо, що системний підхід передбачає наявність ресурсів для навчання учнів з різними потребами. Інклюзивна освіта потребує спеціальних методик, матеріалів та технічних засобів для ефективного навчання дітей з інтелектуальними порушеннями та іншими особливими потребами. Забезпечення таких ресурсів є необхідною умовою успішної реалізації інклюзії.

Сучасна освітня парадигма вимагає розширення можливостей для навчання учнів з різними особливостями та потребами. Інклюзивна освіта передбачає не лише прийняття цих учнів в освітні заклади, а й створення оптимальних умов для їхнього розвитку та здобуття знань. Це означає, що вчителі повинні мати можливість працювати з різними методиками та підходами, а навчальні матеріали повинні бути адаптовані до різних рівнів освітнього розвитку.

Забезпечення належних ресурсів для навчання учнів з різними потребами включає в себе як матеріальні, так і людські ресурси. По-перше, навчальні заклади повинні мати доступне навчальне середовище. Це означає, що приміщення повинні бути обладнані з урахуванням потреб учнів з руховими обмеженнями чи іншими фізичними особливостями. Також важливо забезпечити наявність спеціальних

обладнань та технічних засобів, які допоможуть учням з особливими потребами ефективно засвоювати навчальний матеріал [6].

Крім того, надання підтримки педагогічному персоналу є невід'ємною складовою наявності ресурсів для інклюзивної освіти. Вчителі повинні мати можливість отримати спеціалізовану підготовку та навички, які дозволять їм ефективно працювати з учнями з різними потребами. Навчання педагогів методам диференційованого навчання, використання інклюзивних технологій, адаптація навчальних матеріалів - це лише деякі аспекти підготовки, які роблять навчальний процес більш ефективним та доступним для всіх.

Також важливо забезпечити наявність підтримки з боку спеціалістів. Для деяких учнів може бути необхідна індивідуальна підтримка, яка надається психологами, логопедами, реабілітологами та іншими фахівцями. Це допомагає вирішувати індивідуальні потреби кожного учня та забезпечує їхній успіх у навчанні.

Розвиток і підтримка педагогічного персоналу в контексті інклюзивної освіти є невід'ємною складовою процесу забезпечення якості навчання для всіх учнів. Вчителі мають бути готові працювати з учнями різних потреб та здібностей. Це вимагає проведення спеціальних навчань, тренінгів та менторської підтримки. Спільна підготовка та обмін досвідом допомагають вчителям здолати труднощі та стати більш підготовленими до інклюзивного навчання [7].

Педагогічний персонал відіграє ключову роль у створенні інклюзивного навчального середовища, в якому кожна дитина має можливість реалізувати свій потенціал [8].

Один із важливих аспектів розвитку педагогічного персоналу - це підготовка до роботи з учнями різних потреб. Вчителі повинні мати належну підготовку та знання, які дозволять їм ефективно впроваджувати інклюзивні підходи до навчання. Це включає в себе розуміння принципів диференційованого навчання, вміння адаптувати навчальні матеріали та методиками, а також розвиток комунікативних та психологічних навичок для взаємодії з учнями з різними потребами.

Однак підготовка вчителів - це лише початок. Підтримка педагогічного персоналу на протязі їхньої професійної діяльності є важливим кроком у забезпеченні якості інклюзивної освіти. Вчителі повинні мати можливість постійно вдосконалювати свої знання та навички, долучатись до професійних спілок, брати участь у тренінгах та семінарах, які сприяють розширенню їхньої компетентності у роботі з учнями з особливими потребами.

Крім того, важливо забезпечити педагогічний персонал підтримкою з боку адміністрації та колег. Менторська підтримка, обмін досвідом, спільна робота над методиками та прийомами - це допомагає вчителям ефективніше працювати з учнями різних потреб та вирішувати труднощі, які можуть виникнути у навчальному процесі.

Зважаючи на різноманітність потреб учнів, педагогічний персонал також повинен мати можливість консультиватись зі спеціалістами. Це може бути психолог, логопед, соціальний працівник та інші фахівці, які надають підтримку у роботі з учнями з особливими потребами [5].

Успіх інклюзії великою мірою залежить від активної участі батьків у навчальному процесі та залучення їх до прийняття рішень. Важливо створити відкрите спілкування, де батьки можуть висловлювати свої побажання та спостереження.

Співпраця з батьками та громадою є невід'ємною складовою інклюзивної освіти, спрямованою на створення сприятливого та успішного навчального середовища для всіх учнів. Взаємодія між педагогами, батьками та громадою відіграє важливу роль у формуванні позитивного інклюзивного досвіду для дітей з різними потребами.

Співпраця з батьками є фундаментальною складовою інклюзивної освіти. Батьки - це найбільші союзники у навчанні та розвитку дитини. Вони мають глибоке розуміння потреб своєї дитини, її особливостей та можливостей. Взаємодія з батьками допомагає вчителям отримати цінний інсайт в навчання та розвиток учня, що, в свою чергу, сприяє більш ефективному використанню індивідуальних підходів у навчанні. Регулярні зустрічі, батьківські консультації, спільні заходи дозволяють залучити батьків до освітнього процесу та підтримувати відкрите спілкування між всіма сторонами [4].

Громада також відіграє важливу роль у підтримці інклюзивної освіти. Вона створює соціальне середовище, в якому діти з різними потребами можуть відчувати себе важливою та прийнятою частиною. Залучення громади до навчального процесу допомагає розширити можливості для учнів з особливими потребами, а також сприяє розумінню та підтримці їхніх потреб. Спільні заходи, проекти та ініціативи, в яких беруть участь учні з різними потребами разом зі своїми однолітками, сприяють створенню інклюзивного духу та підвищують рівень обізнаності громади щодо важливості інклюзії [6].

Однак, для успішної співпраці з батьками та громадою необхідно створити відкрите та довірливе середовище. Педагоги повинні активно сприяти включенню батьків та громади у навчальний процес, ділитися інформацією про досягнення та труднощі учнів, робити це відверто та чесно. Взаємодія має базуватися на партнерському підході, де всі сторони мають можливість вносити свій внесок у покращення навчального процесу.

Загалом, співпраця з батьками та громадою є важливим компонентом інклюзивної освіти. Вона допомагає створити умови для навчання та розвитку кожного учня, незалежно від його особливостей та потреб, а також сприяє формуванню відкритого та розуміючого суспільства [8].

Важливо підкреслити, що системний підхід до управління освітнім процесом у контексті інклюзії - це не просто зміни у методології, але і культурний зсув у способі думання та діяльності. Він передбачає взаємодію всіх учасників освітнього процесу, спрямовану на підтримку кожного учня, його розвиток та досягнення успіху.

Загалом, системний підхід до управління освітнім процесом у контексті інклюзії є важливим фактором успішного впровадження цієї парадигми. Він дозволяє створити сприятливі умови для навчання всіх учнів, забезпечуючи їхній рівний доступ до якісної освіти та розвитку.

Висновки

Завершення належного аналізу ролі менеджера освіти у покращенні якості навчання дітей з інтелектуальними порушеннями в контексті інклюзивної освіти дає нам можливість висунути кілька ключових висновків.

Сучасний освітній простір вимагає глибокого розуміння та належної відповідальності стосовно потреб учнів з різними особливостями. Реалізація інклюзивної освіти не є простою задачею, але її важливість полягає у забезпеченні рівних можливостей для всіх учнів незалежно від їхніх індивідуальних потреб та обмежень. Отже, роль менеджера освіти в цьому процесі виявляється дуже значущою.

Аналіз показав, що роль менеджера освіти включає в себе координацію роботи всіх учасників освітнього процесу з метою забезпечення адаптованого навчання та розвитку для дітей з інтелектуальними порушеннями. Він виступає посередником між вчителями, батьками, спеціалістами та громадою, забезпечуючи планування, організацію та моніторинг інклюзивного навчання. Це вимагає від менеджера освіти

глибокого розуміння особливостей кожного учня, їхніх потреб та можливостей, а також вміння адаптувати навчальні підходи та методики.

Одним з ключових аспектів успішної інклюзивної освіти є наявність адекватних ресурсів для навчання учнів з різними потребами. Це стосується як матеріальних ресурсів, так і підтримки з боку спеціалістів, які забезпечують індивідуальний підхід до кожного учня. Також важливою є роль батьків та громади у сприянні інклюзивному навчанню. Співпраця з ними допомагає створити підтримку та розуміння для учнів з інтелектуальними порушеннями та створює позитивне соціальне середовище.

Дослідження і публікації в галузі інклюзивної освіти вже покладають фундамент для розуміння ролі менеджера освіти. Дослідники як українського, так і зарубіжного походження, такі як Девід Мітчелл, Шарлотта Харріс і Тоні Бут, внесли значний внесок у розвиток цієї галузі. Вони досліджували ефективні методи інклюзивної освіти, роль педагогічного персоналу та співпрацю з батьками та громадою. Їхні дослідження сприяють покращенню підходів та практик в інклюзивній освіті.

Однак існують невирішені аспекти, які варто подальшого дослідження. Наприклад, розробка більш конкретних стратегій співпраці між педагогами, батьками та громадою, розробка індивідуальних планів навчання для учнів з інтелектуальними порушеннями, а також вдосконалення підходів до професійної підготовки педагогічного персоналу.

Отже, роль менеджера освіти у покращенні якості навчання дітей з інтелектуальними порушеннями є невід'ємною складовою інклюзивної освіти. Його завдання включає координацію, планування, організацію та моніторинг інклюзивного навчання, сприяючи створенню сприятливого навчального середовища та розвитку учнів з інтелектуальними порушеннями. Реалізація інклюзивної освіти потребує спільних зусиль педагогічного персоналу, батьків, спеціалістів та громади з метою забезпечення найкращих умов для розвитку кожного учня.

Список використаних джерел

1. Mitchell, David & Sutherland, Dean. (2020). What Really Works in Special and Inclusive Education: Using Evidence-Based Teaching Strategies. DOI:[10.4324/9780429401923](https://doi.org/10.4324/9780429401923)
2. Ямполь, Ю. В. (2023). МЕНЕДЖМЕНТ ЯКОСТІ ОСВІТИ: ФІЛОСОФСЬКО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ. Педагогічна освіта: теорія і практика, (34), 98-108 DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2023-34.98-108>
3. Botha, Johan & Kourkoutas, Elias. (2015). International Journal of Inclusive Education A community of practice as an inclusive model to support children with social, emotional and behavioural difficulties in school contexts. International Journal of Inclusive Education. DOI:[10.1080/13603116.2015.1111448](https://doi.org/10.1080/13603116.2015.1111448).
4. CRPD [United Nations Committee on the Rights of Persons with Disabilities] (2016). General comment no. 4 (2016), Article 24: Right to inclusive education. <https://www.refworld.org/docid/57c977e34.html>.
5. Ямполь, Ю. В. (2023). Економічні передумови становлення менеджменту якості освіти в Україні. Академічні візії, (21) DOI:<http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8163494>
6. Faubert, B. (2012). A literature review of school practices to overcome school failure. OECD Education Working Paper no. 68. Paris: OECD. <http://dx.doi.org/10.1787/5k9flcwwv9tk-en>.
7. Kools, M., & Stoll, L. (2016). What makes a school a learning organisation? OECD Education Working Paper no. 137. Paris: OECD. <https://doi.org/10.1787/5jlwm62b3bvh-en>.

8. Ruijs, N. M., & Peetsma, T. T. D. (2009). Effects of inclusion on students with and without special educational needs reviewed. *Educational Research Review*, 4(2), 67–79. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2009.02.002>.